



باکسهای نقاط کور

موشکافی تله‌های تستی

بررسی خط به خط کتاب

نکات مهم

خلاصه

آپدیت ۱۴۰۵

ویژه شب امتحان

مقدمه‌ای بر روش تحقیق انسانی

(روش تحقیق رشته حقوق)

ناشر: سمت - نویسنده: محمدرضا حافظ نیا

دانشگاه پیام نور - کد درس ۱۲۲۳۲۵۵

منبع اصلی دانشجویان:



مناسب برای رشته‌های //

حقوق



نوع فایل //

خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده



نویسنده جزوه //

تیم تالیف بژیک



کیفیت //

تضمین ۱۰۰٪ مطالب

۵

ساعت مطالعه

۱۰۰٪

پوشش نکات

۵۴

صفحه مفید

فصل دوم: انواع تحقیقات علمی

تحقیقات علمی بر اساس هدف

- ✓ تحقیقات علمی بر مبنای «هدف» و همچنین «ماهیت و روش» تقسیم‌بندی می‌شوند که بر اساس هدف، به دو گروه کلی تحقیقات بنیادی و کاربردی قابل تفکیک هستند.

تحقیقات بنیادی

تحقیقات بنیادی (پایه‌ای یا مبنایی) در جستجوی کشف حقایق و واقعیت‌ها، شناخت پدیده‌ها و روابط اشیاء در جهان بوده و با تبیین علت وجودی و ویژگی‌های یک واقعیت، مرزهای دانش عمومی بشر را توسعه می‌دهند.

- ✓ در این تحقیقات، قضایای نظری مورد آزمایش قرار گرفته و نتایج آن به تولید گزاره‌های کلی نظری مانند قوانین علمی، نظریه‌ها، حقایق و مدل‌های نظری منجر می‌شود.
- ✓ مشخصات پایه‌ای این تحقیقات شامل وقت‌گیر بودن برای کشف مجهولات، هزینه‌بر بودن و نیاز به منابع مالی فراوان است و معمولاً توسط مراکز علمی و دانشگاهی با مأموریت توسعه قلمرو معرفتی بشر انجام می‌پذیرد.
- ✓ این تحقیقات بر اساس روش تحلیل به دو دسته تقسیم می‌شوند:
- ✓ **تحقیقات بنیادی تجربی:** داده‌ها با بهره‌گیری از آزمایش، مشاهده و مصاحبه گردآوری شده و با استفاده از تکنیک‌های آماری، رویکرد استقرایی یا انجام فراتحلیل، نظریه‌های علمی تولید می‌گردند.
- ✓ **تحقیقات بنیادی نظری:** با رویکرد قیاسی، تکیه بر خلاقیت ذهنی و دانش پیشین، اطلاعات به روش کتابخانه‌ای گردآوری شده و گزاره‌های نظری جدیدی خلق می‌شوند که می‌توانند مبنای تحقیقات تجربی قرار گیرند.

تحقیقات کاربردی

تحقیقات کاربردی با استفاده از بستر شناختی و معلوماتی تحقیقات بنیادی فراهم شده‌اند تا با رفع نیازمندی‌های بشر و بهینه‌سازی ابزارها، در جهت توسعه رفاه، آسایش و ارتقای سطح زندگی انسان مورد استفاده قرار گیرند.

- ✓ موارد استفاده از این تحقیقات شامل استفاده از قوانین زیست‌شناسی برای تأمین سلامت انسان، ساخت دارو برای درمان بیماری‌ها، و توصیه‌های بهداشتی و ورزشی است که مبنای نظری خود را از تحقیقات بنیادی می‌گیرند.
- ✓ از مشخصات بارز تحقیقات کاربردی می‌توان به انجام سریع‌تر نسبت به تحقیقات بنیادی، درآمدزا بودن و داشتن طرفداران بیشتر، و اجرای عمدتاً توسط سازمان‌های دولتی، خصوصی و کارخانه‌ها اشاره کرد.



دقت کنید: الگوی اجرایی پژوهش کاربردی به ترتیب شامل: پیدایش ایده همراه با خلاقیت ذهنی، بررسی و نقد گزاره‌های نظری پیشین، شناخت متغیرهای درون‌ساختی و برون‌ساختی، غربالگری و تعیین روابط متغیرها، طراحی و مدل‌سازی الگوی نظری، آزمایش مدل نظری در محیط واقعی، بهینه‌سازی مدل، و اجرا و نظارت در محیط واقعی (خط تولید) می‌باشد.

✓ تحقیقات کاربردی به دو دسته کلی توسعه‌ای و عملی تقسیم‌بندی می‌شوند:

✓ **تحقیقات توسعه‌ای:** با هدف توسعه سیستم‌های تولید کالا و خدمات و بهینه‌سازی آن‌ها انجام می‌پذیرند و شامل دو رویکرد عادی و استراتژیک هستند:

✓ **توسعه عادی:** عبارت است از بهینه‌سازی ظرفیت سیستم موجود برای تولید بیشتر کالا و خدمات، یا بهبود کیفیت آن برای پاسخگویی به نیاز مصرف‌کنندگان (مانند ارتقای کیفیت تولید در کارخانه کفش).

✓ **توسعه استراتژیک:** طراحی و ابداع سیستم‌های کارآمدتر جدید برای جایگزینی سیستم‌های سنتی (مانند جایگزینی حمل‌ونقل شهری مدرن)، تا با نوآفرینی و جلب مشتریان، قدرت رقابت افزایش یافته و بقای سازمان در بلندمدت تضمین گردد.

✓ **تحقیقات عملی:** تحقیقات حل مشکل نامیده می‌شوند و برای حل مستقیماً یک مسئله خاص در یک سیستم به کار می‌روند. این تحقیقات خصلت محلی و موضعی داشته و معمولاً قابلیت تعمیم‌پذیری زیاد ندارند، اما برای اجرا باید بر داده‌های تحقیقات بنیادی تکیه کنند.

نکته مهم: تفاوت اساسی این است که در تحقیقات توسعه‌ای، هدف به چالش کشیدن و جایگزینی سیستم موجود است؛ در حالی که در تحقیقات عملی، هدف مشکل‌گشایی و بحران‌زدایی از سیستم مد نظر است تا به شرایط اولیه و نرمال بازگردد.

✓ مثال‌های کاربردی از تحقیقات عملی عبارتند از:

- ✓ ۱. بررسی تشخیص بیماری خاص و درمان آن.
- ✓ ۲. پیدا کردن راه‌های کاهش خسارت ناشی از بالا آمدن آب دریا.
- ✓ ۳. یافتن راه‌های کاهش خطرهای ناشی از حوادث طبیعی مانند سیل و زلزله.
- ✓ ۴. یافتن راه‌حل فرسودگی زودرس ماشین‌آلات در مناطق گرم و مرطوب.
- ✓ ۵. یافتن علت افزایش بیکاری و راه‌های کاهش آن.
- ✓ ۶. شناخت علل کاهش تمایل مصرف‌کنندگان به خرید کالای مشخص و راه‌حل آن.
- ✓ ۷. بررسی علت مردودی دانش‌آموزان یک مدرسه و برطرف کردن آن.
- ✓ ۸. یافتن دلیل کاهش محبوبیت یک شخصیت سیاسی در بین مردم.
- ✓ ۹. کشف علل افزایش ترک خدمت کارکنان یک مؤسسه و راه‌حل آن.



۱۰. شناسایی علل کاهش بهره‌وری یک واحد تولیدی و راه‌حل آن.

دقت کنید: تفکیک پژوهش‌ها به بنیادی و کاربردی به طور کلی امری دشوار است؛ زیرا تحقیقات بنیادی زیرساخت تحقیقات کاربردی را تشکیل می‌دهند و از سوی دیگر، تحقیقات کاربردی موجب تقویت گزاره‌های نظری بنیادی می‌شوند. بنابراین غالب موضوعات (مانند شناخت عوامل بحران مالی یا جدایی‌گزینی سرزمینی) دارای هویتی دو وجهی هستند.

تحقیقات علمی بر اساس ماهیت و روش

- توجه: این فایل رایگان نیست و منحصراً برای سایت "بژیک" با آدرس اینترنتی www.bzhik.ir تهیه و تنظیم شده است. تمام حقوق مادی و معنوی این محصول، متعلق به سایت "بژیک" می‌باشد؛ هر گونه کپی برداری و انتشار غیر قانونی آن توسط افراد سودجو، بدون اخطار قبلی، پیگرد قانونی در پی خواهد داشت؛ لذا بایستی مستقیماً از این سایت خریداری شود در غیر این صورت مسئولین راضی نمی‌باشند و حق الناس می‌باشد.
- بر اساس ماهیت و روش، تحقیقات علمی به پنج گروه اصلی تقسیم می‌گردند: تاریخی، توصیفی، همبستگی، علّی و تجربی (آزمایشی).

شمای عملیاتی انتخاب نوع تحقیق: اگر هدف محقق مطالعه علت و معلولی باشد و بتواند متغیر مستقل را دستکاری کند، تحقیق «تجربی» است و اگر دستکاری پس از وقوع باشد، تحقیق «علّی» است. اگر هدف یافتن رابطه باشد، تحقیق «همبستگی» است و اگر صرفاً توصیف وقایع گذشته مدنظر باشد تحقیق «تاریخی»، و در صورت توصیف وضع موجود، تحقیق «توصیفی» خواهد بود.

۱. تحقیقات تاریخی

تحقیق تاریخی با استفاده از اسناد و مدارک معتبر انجام می‌شود تا از این طریق بتوان ویژگی‌های عمومی، حوادث، دلایل بروز، اوضاع دولت‌ها و روابط با مردم را تبیین کرده و با شناخت گذشته، به حل مسائل آینده کمک نمود.

- مهم‌ترین مشکل این تحقیقات، عدم حضور محقق در صحنه واقعه است که امکان گردآوری زنده اطلاعات را سلب کرده و او را مجبور به اتکا به اسناد و شواهد به جای مانده می‌کند.
- دشواری دیگر، سازمان دادن اطلاعات، تجزیه و تحلیل واقعه و برقراری ارتباط بین اسناد برای ساختن تصویری دقیق از گذشته است که در صورت ناقص بودن مدارک، محقق ناچار به حدس، گمان و تصویرسازی می‌گردد.
- دلایل ضعف اعتبار تحقیقات تاریخی از نظر صاحب‌نظران شامل: عدم حضور محقق برای شناسایی و کنترل متغیرها، فقدان مدارک کافی و اجبار به تفسیر شخصی، و عدم سندیت نقل قول‌های سینه‌به‌سینه می‌باشد.
- برای کاهش افت اعتبار، محقق باید مدارک را بر مبنای تحقیق قرار داده، بین آن‌ها ارتباط منطقی برقرار کند و از دخالت دادن نظرات و تعبیرهای شخصی خودداری نماید.